

PIRLS

2011

PIRLS 2011

Kodevejledning

Generelle bestemmelser

TIMSS & PIRLS
International Study Center
Lynch School of Education, Boston College

INSTITUT FOR UDDANNELSE & PÆDAGOGIK (DPU)
AARHUS UNIVERSITET

INDHOLD

Introduktion	1
Baggrund	1
PIRLS Generaliserede bedømmelsesvejledninger	2
Vejledninger til 'åbne spørgsmål'	5
Generelle problemstillinger og procedurer	7
<i>Pålidelighed</i>	7
<i>Validitet</i>	8
<i>Modstridende referencer i elevers besvarelser</i>	8
<i>En sidste bemærkning</i>	9

Introduktion

Baggrund

Som forklaret i rammebeskrivelsen for PIRLS 2011,¹ er PIRLS læsetesten for elever i 4. klasse udarbejdet til at måle elevernes færdighed i at få mening i forskellige tekster ved at anvende en række forståelsesprocesser. Bedømmelsen fokuserer på læsning med de to formål, der tegner sig for det meste af den læsning, elever foretager både på og udenfor skolen: at læse ...

- *For at opleve (skønlitterære tekster)*
- *For at lære (informerende tekster)*

Disse formål har været styrende i valget af de læsematerialer, der er blevet inkluderet i testen. Hver tekst, der er blevet udvalgt til testen, er karakteristisk for den type materiale, som typisk ville blive læst med et af de to formål. Indenfor hvert formål for læsning bliver fire forskellige forståelsesprocesser bedømt:

- *Finde og uddrage informationer udtrykt direkte i teksten*
- *Drage direkte følgeslutninger*
- *Fortolke og samordne centrale ideer og informationer*
- *Undersøge og vurdere indhold, sprog og tekstuelle elementer*

Hvert spørgsmål i testen er rettet mod at afspejle og bedømme en af disse fire forståelsesprocesser.

PIRLS 2011 læsetesten er konstrueret således, at hver elev besvarer spørgsmål til to tekster. I de 40 minutter, som eleverne får til hver tekst, bliver de bedt om at læse teksten og besvare en række forståelsesspørgsmål til den. Der anvendes to forskellige spørgsmålsformater til at bedømme elevernes forståelse af teksterne. Den ene type er multiple-choice formatet, i hvilket eleverne får fire muligheder ud fra hvilken de kan vælge den mulighed, som bedst besvarer spørgsmålet. Hvert multiple-choice spørgsmål har ét korrekt svar.

Den anden type spørgsmålsformat er åbne spørgsmål (også kaldet spørgsmål med elevkonstrueret besvarelse (constructed response)). I dette spørgsmålsformat skal eleven selv skrive sit svar på spørgsmålet, i stedet for at vælge mellem flere muligheder. Elevernes svar på disse spørgsmål får tildelt point af bedømmere (kodere), som anvender fastlagte retningslinjer med specifikke kriterier for tildeling af point. I denne vejledning beskrives de generelle retningslinjer for den bedømmelse, som skal foretages, for at der på pålidelig måde kan tildeles point til elevernes besvarelser.

Hvert 'åbent spørgsmål' er blevet tildelt en pointværdi. De kan give et, to eller tre point, afhængig af graden af forståelse eller omfanget af tekstuel underbygning, som spørgsmålet kræver. (Alle multiple-choice spørgsmål giver 1 point.) Eleven får pointværdien at vide for de åbne spørgsmål ved hjælp af et blyant-ikon ud for hvert af spørgsmålene i testhæftet, hvor tallet 1, 2, eller 3, angiver det enkelte spørgsmåls pointværdi.

¹ Mullis, I.V.S., Martin, M.O., Kennedy, A.M., Trong, K.L., & Sainsbury, M. (2009). *PIRLS 2011 assessment framework*. TIMSS & PIRLS International Study Center. Chestnut Hill, MA: Boston College.

PIRLS Generaliserede bedømmelsesvejledninger

Elevernes svar på de åbne spørgsmål bliver vurderet i henhold til kodevejledninger, som beskriver de specifikke aspekter af svaret, der betragtes som udtryk for en præstation på et bestemt pointniveau. Der er udviklet en specifik kodevejledning til hvert af de åbne spørgsmål. Selvom vejledningerne er skræddersyet til de specifikke forståelsesspørgsmål, er der fællestræk på tværs af alle vejledningerne. For eksempel repræsenterer det laveste pointniveau - 0 point - ingen forståelse af det tekstaspekt, som spørgsmålet bedømmer. Svar der får 0 point kan vise en misforståelse af teksten eller spørgsmålet, eller at svaret kun giver en information, der er så vag, at et højere pointtal vil være uberettiget.

De følgende generaliserede bedømmelsesvejledninger for et-, to-, og tre-points-spørgsmål beskriver graden eller karakteren af forståelse forbundet med hvert pointniveau i alle kodevejledningerne. Point-betegnelserne er forskellige i de tre generaliserede vejledninger, således at man dels kan skelne dem fra hinanden, dels for at vise den variation af forståelse, som beskrives i hver vejledning. Disse generaliserede kodevejledninger er grundlaget for de specifikke vejledninger, der er udviklet til hvert spørgsmål i bedømmelsen.

Bemærk at pointgivningingen ikke fortæller noget om den eksakte sværhedsgrad af spørgsmålet, men blot en måde at kategorisere besvarelserne på. Et to-point spørgsmål er således ikke dobbelt så svært som et et-point spørgsmål. Sværhedsgraden af de forskellige point-niveauer for hvert spørgsmål fastlægges på baggrund af Rasch-analyser af hele datamaterialet.

Figur 1: Generaliseret bedømmelsesvejledning til et-point-spørgsmål

Acceptabel besvarelse (Point = 1)
Disse svar viser forståelse af det tekstaspekt, der efterspørges i spørgsmålet. De skal inkludere alle de elementer, som spørgsmålene kræver. Svarene skal være en korrekt gengivelse af ideer eller informationer i teksten.
Uacceptabel besvarelse (Point = 0)
Disse svar viser ikke forståelse af det tekstaspekt, der efterspørges i spørgsmålet. De kan måske forsøge at fremsætte nogle eller alle de elementer som spørgsmålet kræver. Svarene er imidlertid kun unøjagtigt baseret på informationer eller ideer i teksten. Eller de inkluderer kun ideer eller informationer, der er for vage eller uden relevans for spørgsmålet, og kan derfor ikke betragtes som rigtige.
<i>Streget ud/Visket ud/Uden relation til opgaven/Tegninger og kruseduller</i>
Giv også "0" point til svar, der ikke kan fortolkes. Dette inkluderer svar, der er streget ud eller visket ud, svar der er ulæselige eller uden relation til opgaven samt til tegninger og kruseduller.

Figur 2: Generaliseret bedømmelsesvejledning til to-point-spørgsmål

<p>Fuld forståelse (Point = 2)</p>
<p>Disse svar viser fuld forståelse af det tekstaspekt, der efterspørges i spørgsmålet. De inkluderer alle de elementer, som spørgsmålet kræver. Når det kræves, viser de et forståelsesniveau, der ligger udover en bogstavelig forståelse, og de fremsætter passende fortolkninger, følgeslutninger og vurderinger, som stemmer overens med teksten. Eller de inkluderer fuldstændige og tilstrækkelige ideer eller informationer fra teksten, som underbygger en fortolkning, følgeslutning, eller vurdering baseret på teksten.</p>
<p>Delvis forståelse (Point = 1)</p>
<p>Disse svar viser kun delvis forståelse af det tekstaspekt, der efterspørges i spørgsmålet. De kan måske inkludere nogle men ikke alle de elementer, som spørgsmålet kræver. Eller de beskriver alle de elementer, som spørgsmålet kræver, men viser kun en bogstavelig forståelse i tilfælde, hvor spørgsmålet beder om en fortolkning, følgeslutning eller efterspørger forståelsen af en mere abstrakt sammenhæng. Når spørgsmålet kræver, at der gives en forklaring på en fortolkning, følgeslutning eller vurdering, mangler svarene muligvis tilstrækkelig tekstuel underbygning eller giver kun informationer, der er vage eller usammenhængende.</p>
<p>Ingen forståelse (Point = 0)</p>
<p>Disse svar viser ikke forståelse af det tekstaspekt, der efterspørges i spørgsmålet. De kan måske forsøge at fremsætte nogle eller alle de elementer, som spørgsmålet kræver. Svarene er imidlertid kun unøjagtigt baseret på informationer eller ideer i teksten. Eller også undlader de måske at beskrive nogle af de elementer, som spørgsmålet kræver. Eller de inkluderer kun ideer eller informationer, der er for vage eller uden relevans for spørgsmålet, og kan derfor ikke betragtes som rigtige.</p> <p><i>Streget ud/Visket ud/Uden relation til opgaven/Tegninger og kruseduller</i></p> <p>Giv også "0" point til svar, der ikke kan fortolkes. Dette inkluderer svar, der er streget ud eller visket ud, svar der er ulæselige eller uden relation til opgaven samt til tegninger og kruseduller.</p>

Figur 3: Generaliseret bedømmelsesvejledning til tre-point-spørgsmål

<p>Omfattende Forståelse (Point = 3)</p> <p>Disse svar viser omfattende forståelse af det tekstaspekt, der efterspørges i spørgsmålet. De inkluderer alle de elementer, som spørgsmålet kræver. Når det kræves, viser de forståelse af ideer og informationer, der er relativt komplekse, abstrakte eller centrale i forhold til tekstens tema eller hovedemne. Hermed bevæger de sig udover en bogstavelig forståelse af teksten, og der fremsættes præcis tekstunderbygning for følgeslutninger, fortolkninger og vurderinger, når spørgsmålet kræver det.</p>
<p>Tilfredsstillende forståelse (Point = 2)</p> <p>Disse svar viser tilfredsstillende forståelse af det tekstaspekt, der efterspørges i spørgsmålet. De inkluderer oftest alle elementerne, som spørgsmålet kræver, men de fremlægger ikke bevis på forståelse af ideer eller informationer i teksten, der kan betragtes som komplekse eller mere abstrakte. Eller de fremlægger visse beviser på, at de bevæger sig udover en bogstavelig forståelse af teksten og foretager følgeslutninger, fortolkninger, eller vurderinger; imidlertid er den tekstuelle underbygning, der gives i svaret, ikke afgørende beskrevet.</p>
<p>Minimal Forståelse (Point = 1)</p> <p>Disse svar viser minimal forståelse af det tekstaspekt, der efterspørges i spørgsmålet. De inkluderer nogle men ikke alle de elementer, som spørgsmålet kræver. De kan måske vise forståelse af specifikke ideer i teksten på et bogstaveligt niveau, men de skaber ikke forbindelse mellem dem, når spørgsmålet kræver det. Når spørgsmålet kræver, at der fremsættes tekstuel underbygning for en følgeslutning eller fortolkning, gives kun utilstrækkelige eller usammenhængende eksempler fra teksten.</p>
<p>Utilfredsstillende forståelse (Point = 0)</p> <p>Disse svar viser ikke forståelse af det tekstaspekt, der efterspørges i spørgsmålet. De kan måske forsøge at fremsætte nogle af de elementer, som spørgsmålet kræver, men svarene er imidlertid kun unøjagtigt baseret på informationer eller ideer i teksten. Eller også undlader de måske at beskrive nogle af de elementer, som spørgsmålet kræver. Eller de inkluderer kun ideer eller informationer, der er for vage eller uden relevans for spørgsmålet, og som derfor ikke kan betragtes som evidens for selv en minimal forståelse.</p> <p><i>Streget ud/Visket ud/Uden relation til opgaven/Tegninger og kruseduller</i></p> <p>Giv også "0" point til svar, der ikke kan fortolkes. Dette inkluderer svar, der er streget ud eller visket ud, svar der er ulæselige eller uden relation til opgaven samt til tegninger og kruseduller.</p>

Vejledninger til 'åbne spørgsmål'

Hvert åbent spørgsmål i PIRLS testen har en specifik kodevejledning, der opstiller særlige kriterier for tildeling af point til elevernes svar på netop det spørgsmål. To vigtige mål i pointtildelingen til de åbne spørgsmål har været i fokus i udviklingen af kodevejledningerne: 1) At gøre kriterierne så præcise som muligt, således at kodebeslutningerne kan standardiseres på tværs af landegrænser, og 2) at kunne rumme en variation af svar indenfor hvert pointniveau. Disse delvis modstridende målsætninger om specificitet og fleksibilitet er forsøgt imødekommet ved at angive specifikke og generelle beskrivelser af forståelse på hvert pointniveau. Hertil er autentiske elevsvar blevet gengivet, for at vise variationen af svar indenfor et bestemt pointniveau. Kombinationen af kodevejledningen og svareksemplerne angiver grænserne mellem pointniveauerne og viser de mange forskellige måder, elever kan besvare et givent spørgsmål på. De specifikke kodevejledninger til de frigivne opgaver findes i kodevejledningen for de pågældende testhæfter.

Kodevejlednings-eksemplet i figur 4 herunder vises for at forklare flere af vejledningernes angivelser. Denne bestemte vejledning er til et et-point-spørgsmål, som blev udviklet til at bedømme elevernes færdighed i at *drage følgeslutninger*, når de læser med det formål at få *en oplevelse*. "Læseformålet" identificeres i starten af den sektion, der indeholder alle de opgaver, der er relateret til dette formål. Den "læseproces" der bedømmes af hvert spørgsmål, identificeres i toppen på den første side i hver vejledning. Hver kodevejledning er opdelt i sektioner, der stemmer overens med antallet af pointniveauer, inklusiv resultatet nul. Denne et-point-vejledning har således to sektioner - den første sektion opstiller kriterier for resultatet 1 point, og den anden sektion opstiller kriterier for resultatet 0 point.

For hvert pointniveau fremsættes et udsagn vedrørende det specifikke indhold i elevernes besvarelse, der kan betragtes som udtryk for en passende følgeslutning. Bedømmeren skal kigge efter beviser på forståelse i elevernes besvarelser, ikke nødvendigvis et specifikt svar. Fordi eleverne vil besvare hvert spørgsmål på mange forskellige måder, vil det i de fleste tilfælde være uhensigtsmæssigt at angive ét specifikt svar, som eleverne skal give for at få et bestemt pointresultat. I dette vejledningseksempel skal det bemærkes, at to typer besvarelser bliver beskrevet under 1-point-overskriften. Spørgsmålet kan nemlig besvares ved at fokusere enten på flamingoernes særlige eller generelle formål, og derfor beskrives begge besvarelser som passende, hvis de opfylder de specifikke kriterier. For hver type besvarelse gives der eksempler.

Figur 4: Kodevejlednings-eksempel

EN UTROLIG NAT, OPGAVE 6 (Se de frigivne tekster fra PIRLS 2006)

6. Hvorfor kaldte Anina på flamingoerne?

Læseformål: Læse for at opleve

Læseproces: Drage direkte følgeslutninger

1 – Acceptabel besvarelse
<p>Svaret viser en forståelse af, at flamingoerne var mad til krokodillen.</p> <p><u>Eksempler:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- <i>For at fodre krokodillen.</i>- <i>Så krokodillen ville spise dem og ikke hende.</i>- <i>Fordi de lignede en fødselsdagskage til krokodillen.</i>- <i>Fordi krokodillen så sulten ud.</i> <p>Eller svaret viser en generel forståelse af, at Anina brugte flamingoerne til at beskytte sig mod krokodillen.</p> <p><u>Eksempel:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- <i>Så de ville beskytte hende mod krokodillen.</i>
0 – Uacceptabel besvarelse
<p>Svaret giver ingen beviser på forståelse af, at flamingoerne hjalp hende med at slippe af med krokodillen, ved at de selv blev mad for krokodillen.</p> <p><u>Eksempler:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- <i>For at få dem tilbage i magasinet.</i>- <i>De ville hjælpe hende med at få krokodillen tilbage i magasinet.</i>- <i>Så de ville give hende hendes mors hat igen.</i>

Til hver opgave er det muligt at kode en “ikke-besvarelse.” Der er to koder til dette: “8” og “9.” Følgende retningslinjer skal anvendes i tildelingen af disse koder ved manglende besvarelse.

Figur 5: Retningslinjer for koder ved manglende besvarelse

Kode	Retningslinjer
8	<p>Ikke tildelt. Trykfejl i spørgsmål, manglende side eller anden årsag udenfor elevens kontrol</p> <p>Flere forskellige omstændigheder kan påvirke elevernes mulighed for at give passende svar, der kan gives point for. For eksempel kan et hæfte med trykfejl resultere i, at eleverne svarer på det forkerte spørgsmål, eller spørgsmålet kan være fejlbehæftet, eller der kan indtræffe en begivenhed, som forhindrer eleverne i at besvare et spørgsmål. I disse tilfælde skal der ikke tildeles point.</p>
9	<p>Tom.</p> <p>Svar-området er fuldstændig tomt eller indeholder kun tilfældige spredte tegn, der ikke er relateret til teksten. Giv IKKE koden “9” hvis der er eksempler på, at eleven har gjort selv det mindste forsøg på at svare på en eller anden måde.</p>

Generelle problemstillinger og procedurer

Tildelingen af point til elevernes besvarelser i åbne spørgsmål er et af de vigtigste aspekter i den samlede bedømmelse af elevens læsefærdighed. Fordi åbne spørgsmål udgør over halvdelen af de point, en elev kan få, er pålideligheden og validiteten i pointtildelingen afgørende for kvaliteten i bedømmelsesresultaterne. De vejledninger i pointtildeling som beskrives i denne manual og de eksempler på besvarelser, der er inkluderet i kodevejledningerne til de enkelte hæfter, er beregnet på at lette dette arbejde. Der er desuden nogle andre problemstillinger og procedurer man bør være opmærksom på.

Pålidelighed

Det er afgørende, at elevernes besvarelser bliver tildelt point på en konsekvent måde, uanset hvilken person der rent faktisk tildeler pointene. Det vil sige, at hver af bedømmerne skal tildele point til en besvarelse på samme måde som enhver anden bedømmer. En bedømmer vil måske ikke altid være enig i hver eneste detalje i hver eneste kodevejledning, men han eller hun skal anvende detaljerne i hver eneste kodevejledning konsekvent for at sikre det højeste kvalitetsniveau i den samlede pointtildelingsproces. Det er imidlertid uundgåeligt, at der vil forekomme flertydighed i fortolkningen. I PIRLS skal bedømmerne i disse tilfælde konferere med teamlederen eller den nationale koordinator. Hvis det er nødvendigt, kan den nationale koordinator kontakte PIRLS International Study Center og stille spørgsmål til kodevejledningerne.

Validitet

Når der skal tildeles point til opgaver med åbne spørgsmål, er problemstillingerne om pålidelighed og validitet flettet sammen. Hvis pointtildelingen ikke er pålidelig og konsekvent, kan der sættes spørgsmålstegn ved bedømmelsens validitet. Adskillige andre problemstillinger skal imidlertid også tages i betragtning.

For det første er det vigtigt, at alle bedømmere forstår PIRLS-bedømmelsen er en bedømmelse af læseforståelse og ikke af skrivefærdigheder. Derfor vedrører de kriterier, der beskrives i kodevejledninger, kun til elevens udtryk for læseforståelse. Vurdering af elevernes skrivefærdigheder er ikke en del af pointtildelingskriterierne. Dette fremgår klart i den variation af elevbesvarelser, der gives som besvarelseseksempler i hver kodevejledning. Nogle elever, som vil få det højeste pointtal for forståelse i et bestemt spørgsmål, vil give skriftlige svar, der indeholder akavede sætninger, stavfejl og dårligt ordvalg. I lyset af det faktum at det er en test på tid, og at elevernes besvarelser kan betragtes som ”første-udkast skrivning”, er dette forventeligt. Hvis de ideer, der findes i svaret, bliver betragtet som udtryk for et bestemt forståelsesniveau, skal det tildeles et bestemt pointtal uden hensyntagen til det skrevnes kvalitet.

Det er også vigtigt at være opmærksom på, at nogle elever vil give svar, der viser forståelse af teksten, men som ikke omtaler de elementer, som spørgsmålet kræver. I disse tilfælde er det vigtigt at overholde retningslinjerne for pointtildeling og ikke give point for interessante eller selv indsigtsfulde besvarelser, der ikke vedrører selve spørgsmålet.

En sidste problemstilling omkring validitet vedrører det faktum, at bedømmere muligvis koder alle svarene fra en enkelt elev lige efter hinanden. Bedømmere skal derfor være omhyggelige med at tildele point til besvarelsen af hvert spørgsmål uafhængigt af deres indtryk af den forståelse, eleven viste i hans eller hendes andre besvarelser. Hvis en elev for eksempel har vist i det mindste tilfredsstillende forståelse i de fleste af sine besvarelser, og herefter giver en flertydig besvarelse på et efterfølgende spørgsmål, skal bedømmere være varsomme med at antage, at der er et forståelsesniveau i svaret, som måske ikke findes i denne besvarelse. For at undgå at udvikle en opfattelse af elevernes samlede forståelsesevner vil det være bedst for bedømmerne at tilgå hver besvarelse i et testhæfte, som om den er blevet givet af en anden elev.

Modstridende referencer i elevers besvarelser

Nogle elever vil muligvis give et svar, der opfylder alle spørgsmålets krav, og som er berettiget til et højt pointtal, men som også inkluderer information, der er unøjagtig eller uden relation til teksten. Den generelle regel i disse tilfælde er at ignorere den unøjagtige eller tilføjede del af svaret og tildele pointtallet baseret på den nøjagtige del af svaret, der viser hen til de elementer, som spørgsmålet kræver. Men der er flere undtagelser for denne regel. En undtagelse vil være, når den unøjagtige eller udefra kommende del af svaret er en direkte modsigelse af den nøjagtige del. En anden undtagelse vil være, når den unøjagtige del vejer tungere end et hvilket som helst forståelsesniveau, der vises i den nøjagtige del. I disse tilfælde kan det muligvis være et tegn på, at eleven ganske enkelt er usikker på, hvordan der skal svares, og derfor forsøger at give en række af svar på spørgsmålet. Det højeste pointtal skal ikke tildeles i disse situationer. Til sidst: Nogle kodevejledninger anfører eksplicit, at der ikke skal gives nogen point, hvis der gives nogen som helst form for ukorrekt information sammen med det korrekte svar.

En sidste bemærkning

At læse og bedømme fjerdeklases elevers besvarelser af forståelsesspørgsmål er både udfordrende og udbytterigt, og det er ofte en underholdende oplevelse. Kreativiteten i elevernes ideer og den mangfoldighed i fortolkningerne som de bibringer hvert eneste spørgsmål medfører mange uforudsigelige besvarelser. Kodevejledningen og eksempelopgaverne skal altid være grundlaget for hver eneste kodebeslutning. Selvom der opfordres til, at man læser besvarelserne med forståelse - det vil sige at man tillader mindre fejl eller manglende klarhed - så er det afgørende, at bedømmere ikke overfortolker de besvarelser, eleverne giver. Ansvar for at vise forståelse påhviler eleven; det er ikke bedømmerens opgave at formode, hvad eleven mente i hans eller hendes besvarelse. I sidste ende er det den mest fair, pålidelige og valide måde at bedømme elevernes besvarelser af åbne spørgsmål på.